

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Xestión Turística do Patrimonio	Código	662G01025	
Titulación	Grao en Turismo			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Letras			
Coordinación	Crecente Maseda, Mario	Correo electrónico	mario.crecente@udc.es	
Profesorado	Crecente Maseda, Mario	Correo electrónico	mario.crecente@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende dotar o alumnado do coñecemento científico e da metodoloxía precisa para o análise dos bens patrimoniais e ó turismo cultural, e posterior desesenvolvemento de políticas culturais e turísticas que leven a un maior coñecemento e conservación do patrimonio, é a un incremento na satisfacción dos visitantes é a unha maior calidade de vida da poboación local.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Comprender os principios do turismo: a súa dimensión espacial, social, cultural, política, laboral e económica.
A2	Analizar a dimensión económica do turismo.
A3	Comprender o carácter dinámico e evolutivo do turismo e da nova sociedade do lecer.
A4	Coñecer as principais estruturas político-administrativas turísticas.
A5	Converter un problema empírico nun obxecto de investigación e elaborar conclusións.
A6	Ter unha marcada orientación de servizo ao cliente.
A7	Recoñecer os principais axentes turísticos.
A8	Avaliar os potenciais turísticos e a análise prospectivo da súa explotación.
A9	Analizar, sintetizar e resumir criticamente a información económico-patrimonial das organizacións turísticas.
A10	Xestionar os recursos financeiros.
A11	Definir obxectivos, estratexias e políticas comerciais.
A12	Dirixir e xestionar (management) os distintos tipos de entidades turísticas.
A13	Manexar técnicas de comunicación.
A14	Comprender o marco legal que regula as actividades turísticas.
A15	Traballar en inglés como lingua estranxeira.
A18	Identificar e xestionar espazos e destinos turísticos.
A19	Xestionar o territorio turístico de acordo cos principios de sustentabilidade.
A22	Coñecementos a adquirir no ámbito dos procedementos operativos das empresas de intermediación.
A23	Analizar os impactos xerados polo turismo.
A24	Utilizar e analizar as tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) nos distintos ámbitos do sector turístico.
A25	Comprender un plan público e as oportunidades que se derivan para o sector privado.
A26	Planificar e xestionar os recursos humanos das organizacións turísticas.
A27	Comprender o funcionamento dos destinos, estruturas turísticas e os seus sectores empresariais no ámbito mundial.
A28	Coñecer os obxectivos, a estratexia e os instrumentos públicos da planificación.
A29	Traballar en medios socioculturais diferentes.
A30	Coñecer as principais iniciativas de posta en valor do patrimonio cultural.
A31	Comprender as características da xestión do patrimonio cultural.
A32	Detectar necesidades de planificación técnica de infraestruturas e instalacións turísticas.

A33	Creatividade.
A34	Iniciativa e espírito emprendedor.
A35	Motivación por calidade.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Comunicación oral e escrita en lingua nativa.
B3	Resolución de problemas.
B4	Razoamento crítico.
B5	Compromiso ético.
B6	Aprendizaxe autónoma.
B7	Adaptación a novas situacións.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título
---------------------------	--

Recordar os conceptos teóricos relacionados co patrimonio e os recursos no ámbito turístico

A1	B1	C1
A2	B2	C2
A3	B3	C3
A4	B4	C4
A5	B5	C5
A6	B6	C6
A7	B7	C7
A8		C8
A10		
A11		
A12		
A13		
A14		
A18		
A19		
A22		
A23		
A24		
A25		
A26		
A27		
A28		
A29		
A30		
A31		
A32		
A33		
A34		
A35		

Explicar o proceso da planificación interpretativa

A1	B1	C1
A2	B2	C2
A3	B3	C3
A4	B4	C4
A5	B5	C5
A7	B6	C6
A8	B7	C7
A10		C8
A11		
A12		
A13		
A14		
A18		
A19		
A22		
A23		
A24		
A25		
A26		
A27		
A28		
A29		
A30		
A31		
A32		
A33		
A34		
A35		

Determinar a presenza da Interpretación do patrimonio e avaliar a súa efectividade

A1	B1	C1
A2	B2	C2
A3	B3	C3
A4	B4	C4
A5	B5	C5
A6	B6	C6
A7	B7	C7
A8		C8
A12		
A18		
A19		
A23		
A24		
A25		
A26		
A27		
A28		
A29		
A30		
A31		
A32		
A33		
A34		
A35		

Interiorizar os principios da xestión do patrimonio e o seu valor e repercusións sociais	A1	B1	C1	
	A2	B2	C2	
	A3	B3	C3	
	A4	B4	C4	
	A5	B5	C5	
	A6	B6	C6	
	A8	B7	C7	
	A10		C8	
	A11			
	A13			
	A14			
	A18			
	A19			
	A22			
	A23			
	A24			
	A25			
	A26			
	A27			
	A28			
	A29			
	A30			
	A31			
	A32			
	A33			
	A34			
	A35			
	Analizar textos e argumentar no ámbito do patrimonio	A1	B1	C1
		A4	B3	C3
		A6	B5	C4
		A7	B6	C5
		A10	B7	C7
		A12		
		A14		
		A18		
A19				
A23				
A25				
A27				
A28				
A31				
A33				
A34				

Identificar as bases da disciplina da Interpretación do Patrimonio	A1	B1	C1
	A2	B2	C3
	A3	B4	C5
	A4	B5	C7
	A5	B6	C8
	A6	B7	
	A8		
	A10		
	A11		
	A12		
	A14		
	A18		
	A19		
	A23		
	A24		
	A25		
	A27		
	A29		
	A31		
	A32		
A33			
A34			
Explicar o proceso da planificación interpretativa	A1	B1	C1
	A3	B3	C2
	A4	B4	C3
	A8	B5	C4
	A10	B6	C5
	A11	B7	C6
	A12		C7
	A13		C8
	A18		
	A19		
	A24		
	A25		
	A27		
	A28		
	A29		
	A30		
	A32		

Determinar a presenza da Interpretación do patrimonio e avaliar a súa efectividade	A1	B1	C1
	A2	B2	C3
	A4	B3	C4
	A5	B5	C5
	A6	B6	C6
	A7		C7
	A8		C8
	A10		
	A11		
	A12		
	A13		
	A14		
	A15		
	A18		
	A19		
	A24		
	A25		
	A27		
	A28		
	A29		
A31			
A33			
A34			
Interiorizar os principios da xestión do patrimonio e o seu valor e repercusións sociais	A1	B1	C1
	A3	B3	C2
	A4	B4	C3
	A5	B5	C4
	A6	B6	C5
	A7	B7	C6
	A10		C7
	A11		C8
	A12		
	A13		
	A14		
	A18		
	A19		
	A23		
	A24		
	A26		
	A27		
	A29		
	A30		
	A31		
A32			
A33			
A34			
A35			

Analizar textos e argumentar no ámbito do patrimonio	A1	B1	C1
	A3	B2	C2
	A4	B3	C3
	A5	B4	C5
	A6	B5	C6
	A7	B6	C7
	A8	B7	C8
	A10		
	A11		
	A13		
	A18		
	A19		
	A23		
	A24		
	A25		
	A26		
	A27		
	A28		
	A31		
	A32		
A33			
A34			
A35			
Identificar as bases da disciplina da Interpretación do Patrimonio	A1	B1	C1
	A2	B2	C2
	A3	B4	C3
	A4		C4
	A5		C5
	A7		C6
	A9		
	A10		
	A11		
	A12		
	A13		
	A18		
	A19		
	A22		
	A23		
	A24		
	A25		
	A26		
	A27		
	A28		
A29			
A30			
A31			
A32			
A33			
A34			

Coñecer os principais axentes e instrumentos de organización e xestión do turismo no eido do patrimonio natural e cultural. Analizar as súas competencias e as características da xestión.	A1	B1	C1
	A2	B3	C2
	A4	B4	C4
	A5	B5	C5
	A7	B6	C7
	A8	B7	C8
	A10		
	A11		
	A14		
	A18		
	A19		
	A22		
	A24		
	A25		
	A26		
	A28		
	A29		
	A30		
	A31		
	A33		
A34			
A35			
Estudar e comprender o marco legal no que se insire esta actividade	A1	B1	C1
	A2	B2	C3
	A3	B3	C5
	A4	B4	C6
	A5	B5	C7
	A6	B6	C8
	A7		
	A8		
	A10		
	A11		
	A13		
	A14		
	A18		
	A19		
	A23		
	A25		
	A26		
	A27		
	A29		
	A30		
A32			
A33			
A34			
A35			

Familiarizarse cos distintos tipos de produtos turísticos relacionados co patrimonio e coñecer as distintas fases na súa creación e comercialización	A1	B1	C1
	A2	B2	C3
	A3	B3	C4
	A5	B5	C5
	A6	B6	C6
	A7		C7
	A8		C8
	A10		
	A12		
	A13		
	A18		
	A19		
	A22		
	A24		
	A25		
	A27		
	A29		
	A30		
	A31		
	A33		
A35			
Aproximarse dun xeito real a algúns deses produtos polo contacto directo cos axentes que os desenvolven	A1	B1	C1
	A2	B2	C2
	A3	B3	C3
	A4	B4	C4
	A5	B5	C5
	A10	B6	C6
	A11	B7	C7
	A12		C8
	A13		
	A14		
	A18		
	A19		
	A22		
	A24		
	A25		
	A27		
	A28		
	A29		
	A30		
	A32		
A33			
A34			
A35			

Profundizar na difusión do patrimonio, tanto na súa vertente didáctica como de promoción	A1	B1	C1
	A2	B2	C3
	A3	B3	C4
	A5	B4	C5
	A6	B5	C6
	A7	B6	C7
	A10	B7	
	A11		
	A14		
	A18		
	A19		
	A22		
	A23		
	A26		
	A27		
	A28		
	A29		
	A30		
	A31		
	A32		
A33			
A34			
A35			
Poñer en relación a materia cos coñecementos xa adquiridos ao longo dos estudos do Grao en Turismo	A1	B1	C1
	A3	B2	C2
	A4	B3	C3
	A6	B4	C4
	A7	B5	C5
	A8	B6	C6
	A10	B7	C7
	A11		C8
	A12		
	A13		
	A15		
	A18		
	A19		
	A22		
	A23		
	A24		
	A25		
	A26		
	A28		
	A30		
A31			
A32			
A33			
A34			
A35			

Ser capaces de desenvolver un proxecto de investigación e proposta de xestión a partires dun recurso real	A1	B1	C1
	A2	B2	C2
	A4	B5	C3
	A5	B6	C4
	A6		C5
	A7		C7
	A8		C8
	A10		
	A11		
	A12		
	A14		
	A18		
	A19		
	A22		
	A23		
	A25		
	A26		
	A28		
	A30		
	A31		
A32			
A33			
A34			
A35			

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Cultura, natureza e patrimonio.	1.1. Conceptos básicos 1.2. Recursos patrimoniais 1.3. Bens de interese cultural e natural 1.4. Patrimonio, turismo e xestión 1.5. Modelos de valor patrimonial
2. Do obxecto patrimonial ao produto turístico	2.1. Memoria colectiva, cultura e patrimonio: tres eixes do cambio social. 2.2. Recursos e produtos en turismo cultural 2.3. O turismo cultural como fenómeno socioeconómico 2.4. Políticas do patrimonio e planificación turística 2.5 Planificación, xestión e eficacia social
3. A Interpretación do Patrimonio	3.1. Historia e significado da interpretación do patrimonio. 3.2 Os principios da interpretación. 3.3. Interpretación e turismo 3.4. Interpretación como instrumento de xestión 3.5. Interpretación e comunicación 3.6. Medios interpretativos 3.7. Planificación interpretativa 3.8. Avaliación da interpretación

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais

Estudo de casos	A2 A5 A6 A7 A9 A14 A18 A23 A24 A25 A27 A28 A30 A31 B3 B4 B6 C3 C4 C6 C8	8	10	18
Proba obxectiva	A1 A3 A4 A7 A25 A27 A28 A30 A31 B1 B4 B6 C1	2	25	27
Eventos científicos e/ou divulgativos	A1 A3 A4 A7 A13 A14 A15 A22 A25 A27 A28 A29 A30 A31 A35 B7 C2 C5 C7	4	5	9
Aprendizaxe colaborativa	A11 A12 A13 A25 A26 A32 A34 B2 B4 B5 B7 C1 C7	6	15	21
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A14 A15 A18 A19 A24 A26 A32 A33 A34 A35 B1 B2 B3 B4 B5 B6 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	2	40	42
Sesión maxistral	A1 A3 A4 A8 A19 A22 A23 A25 A30 A31 A33	20	5	25
Atención personalizada		8	0	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Analizar un caso de produto turístico patrimonial semellante o proposto pola alumna alumno, e as súas condicións de éxito ou fracaso
Proba obxectiva	De cada tema realizarase unha proba obxectiva ou exame, e alternativamente un traballo de grupo
Eventos científicos e/ou divulgativos	Asistencia e participación orientada en eventos, simposios, xornadas ou congresos relacionado cos temas da asignatura
Aprendizaxe colaborativa	Traballos en grupo con presentación, debate e exposición dos mesmos
Investigación (Proxecto de investigación)	Traballo individual de creación dun novo produto turístico de base patrimonial
Sesión maxistral	Consta de clases teóricas para a presentación dos contidos da materia; así como, a discusión de temas de interese actual relacionados coa materia e / ou a realización de pequenos exercicios / probas de coñecementos teóricos / prácticos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Aprendizaxe colaborativa Investigación (Proxecto de investigación)	Durante o curso académico, prestarase atención personalizada e continua a todos os estudantes matriculados nesta materia, tanto para responder preguntas sobre as clases como para abordar temas relacionados co/s traballo/s.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A1 A3 A4 A7 A25 A27 A28 A30 A31 B1 B4 B6 C1	Exames individuais alternativos de cada tema atendendo o contido da materia	30
Estudo de casos	A2 A5 A6 A7 A9 A14 A18 A23 A24 A25 A27 A28 A30 A31 B3 B4 B6 C3 C4 C6 C8	Teráse en conta o grao de recoñecemento da realidade do caso	15
Aprendizaxe colaborativa	A11 A12 A13 A25 A26 A32 A34 B2 B4 B5 B7 C1 C7	Valoración da capacidade de pesquida da información análise e traballo en grupo así como resposta as suxerencias indicadas polo profesor	15
Investigación (Proxecto de investigación)	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A14 A15 A18 A19 A24 A26 A32 A33 A34 A35 B1 B2 B3 B4 B5 B6 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	Orixinalidade da propostas que debe presentar un proxecto ex novo, que demostre a viabilidade do mesmo, a partir das conclusións do estudo de caso	40

Observacións avaliación

1ª Oportunidade

A avaliación e conseguinte calificación do alumnado levaráse a cabo mediante un procedemento de avaliación continua, de acordo coas metodoloxías docentes e porcentaxes descritas arriba. É condición obrigada para superar a materia obter unha calificación global de 5 sobre 10.

Alumnado con recoñecemento de dispensa académica de asistencia

O alumnado con recoñecemento de dispensa académica de exención de asistencia, segundo establece a norma que regula o réxime de dedicación ao estudo dos estudantes de grao na UDC (Arts. 2.3; 3.b e 4.5) deberá comunicalo ao profesorado na primeira quincena do cuatrimestre. Este alumnado será avaliado con un sistema individualizado de avaliación acorde os motivos da dispensa.

2ª Oportunidade

A avaliación en 2ª oportunidade queda establecida nun 100% na calificación obtida na proba global que abarcará todos os contidos da materia.

Convocatoria adiantada

O alumnado que opte a convocatoria adiantada será calificado coa nota obtida na proba global que abarcará todos os contidos da materia.

Calificación de Non Presentado (NP)

Terá a condición de non presentado o alumno/alumna que non se presente a examen

Implicación de plaxio

O/a alumno/a que incurra en fraude académico aplicaráselle a sanción correspondente recollida no regulamento disciplinar do estudiantado da UDC (art. 11, apartado 4. b)).

Adaptación da materia o alumnado que así o requira (ADI)

A materia poderá ser adaptada ao estudiantado que precise a adopción de medidas encamiñadas ao apoio a diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberá contactar, nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre académico, cos servizos dispoñíbeis no Centro, coa Unidade de Atención a Diversidade da UDC

(<https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/>) ou, no seu defecto, coa tutora ADI da Facultade de Turismo.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - TILDEN, F. ((2006)). La interpretación de nuestro patrimonio. Asociación para la Interpretación del Patrimonio, Sevilla. - MIRÓ, M. ((2000)). El patrimonio en busca de su lugar en el mundo. Una reflexión sobre los modelos de puesta en valor del patrimonio en España&amp;quot;. En: O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario.Leira, J. y Méndez, R. (coords.).Depu - PADRÓ, J. ((2000)). La gestión del patrimonio. Una perspectiva territorial&amp;quot;. O patrimonio e a cultura proxectual.Un diálogo necesario.Leira y Méndez. Deputación da Coruña - LEIRA, J. ((1999)). Memoria colectiva, cultural y patrimonio.Tres ejes del cambio social&amp;quot;. En: Historia Regional e Local (III). Cámara Municipal de Maia, Maia (Portugal) - LEIRA, J ((2003)). Cultura proyectual y turismo emergente&amp;quot;. En: Sociología del Turismo, Rubio Gil, A. (Coord.), Editorial Arie - CRECENTE ASOCIADOS (2015). El Turismo Termal en España. EOI Madrid - CRECENTE M. M, GONZALEZ S. S (2016). 2000 años del balneario de Lugo. Balneario de Lugo termas Romanas - CRECENTE MASEDA y otros (2015). O Turismo na Praia das Catedrais. IBADER Lugo - CRECENTE, M (2015). Quince. Crecente asociados A Coruña - OTERO P R. (). Guía de Galicia. Galaxia edicions - LAREDO V XL (1997). Galicia Enteira. Edicións Xerais <p>

</p>
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - GONZÁLEZ, M., LEZCANO, M:E. y SERANTES, A. ((2014)). Interpretación do patrimonio artístico: guía para profesionáís do turismo. CEIDA (Centro de Extensión UNiversitara e Educación Ambiental de Galicia, Oleiros, A Coruña - PRENTICE, R. ((1993)). Tourism and heritage atractions. Routledge, London. - VEVERKA, J. ((1998)). Interpretive master planning. Accorn Naturalists - LEIRA , J. ((2001)). &amp;quot;El turismo cultural como sistema dinamizador. Eficacia y planificación social&amp;quot;. En: Desenvolvemento e planificación municipal do turismo. Álvarez Sousa, , A. (Coord.). Ariel, Madr - LEIRA , J. ((2011)). La interpretación necesaria en el Turismo Cultural. De los principios de Tilden a los procesos actuales&amp;quot;. En: Teoría sociológica y turismo. Álvarez Sousa, A., (Ed.). Netbiblo, Oleiros (A Coruña. ? - LEIRA , J. ((2007)). Europa: As raíces da construción de novas identidades. Claves reflexivas para un debate&amp;quot;. En: Aulas no Camiño. Diálogos nun Camiño da Cultura Europea. Leira, X. (ed.). Servizo de publicació - HAM, S. ((2015)). Interpretación: para marcar la diferencia intencionadamente. Asociación para la Interpretación del Patrimonio (AIP; Valladolid - HAM, S. ((1992)). Environmental Interpretation. A practical guide for people with Big Ideas and Small Budgets. Fulcrum Publishing, Colorado. - LEZCANO GONZÁLEZ, M.E. ((1999)). Novas tendencias en Museoloxía: A Interpretación do patrimonio&amp;quot;. En: Actas do congreso Desenvolvemento Municipal do Turismo, Universidade da Coruña, A Coruña. - MORALES, J. ((2008)). El sentido y metodología de la interpretación del patrimonio&amp;quot;. En: La comunicación global del patrimonio cultural. MATEOS RUSILLO, S.M. (coord.). Ediciones trea, - MORALES, J. ((1998)). Guía práctica para la Interpretación del Patrimonio. Instituto Andaluz del Patrimonio, Sevilla - LEZCANO GONZÁLEZ, M.E ((2012)). El Camino de San Andrés de Teixido: Una experiencia turística auténtica, emocional e integral. En: Actas del I Congreso Internacional EJTHR, Destination Branding, Heritage an Authenticity.ISBN 97 <p>BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIATrátase dunha listaxe de lecturas recomendadas (servirán de consulta para os traballos), non son de obrigada lectura:Na plataforma Moodle, inclúense unha serie de documentos en pdf, artigos, manuais, que non son de lectura obrigatoria, senón de apoio á docencia. Sirven de consulta ao alumnado o están pensadas para un uso futuro.</p>

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Dacordo co a normativa en materia de igualdade, nesta materia aplicase a perspectiva de xénero mediante linguaxe non sexista e inclusivo, bibliografía de autores/as de ambos sexos, etc. Así mesmo fomentaránse valores de respecto e igualdade e no caso de detectarse situacións de discriminación por razón de xénero, adoptaránse as accións e medidas necesarias para correxilas.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías